

การรับรู้ผลประ โยชน์ที่ได้รับจากรายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์
ที่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย “รายการรู้กฎหมายได้ประ โยชน์”

นางสาว อภิรดี ฤคนธมาน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-751-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE PERCEIVED USEFULNESS OF TELEVISION DOCUMENTARY
PROGRAM ON LEGAL CONTENT "RHU KOT MAI DAI PRA YOT"

MISS APIRADEE SUCONDHAMARN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-751-4

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อภิรดี สุคนธมาน : การรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากรายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์
ที่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย “รายการรู้กฎหมายได้ประโยชน์”

(THE PERCEIVED USEFULNESS OF TELEVISION DOCUMENTARY
PROGRAM ON LEGAL CONTENT “RHU KOT MAI DAI PRA YOT”)

อ.ที่ปรึกษา: ผศ. โอฬาร วงศ์บ้านคู่ , ๑๒๔ หน้า ISBN ๙๗๔-๖๓๕-๗๕๑-๔

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ผู้ชมได้รับจากรายการสารคดี
ทางวิทยุโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย “รายการรู้กฎหมายได้ประโยชน์” ตลอดจนศึกษาถึงการ
ทำหน้าที่และบทบาทของรายการดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ชมรายการรู้กฎหมาย
ได้ประโยชน์ ในเขตกทม. จำนวน ๑๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบ
ถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ชมรายการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีการ
ศึกษาระดับมัธยมศึกษา,ปวช.,ปวท. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง สถานภาพ
สมรส และเป็นพนักงานบริษัท
๒. ลักษณะของพฤติกรรมการเปิดรับรายการนั้น ผู้ชมส่วนใหญ่เปิดมาพบรายการ โดย
บังเอิญ แต่อีกส่วนหนึ่งตั้งใจติดตามอย่างต่อเนื่อง
๓. รายการนี้เป็นรายการที่ผู้ชมเห็นว่ามีประโยชน์อย่างมาก แต่อาจเป็นโทษได้ในขณะ
เดียวกันหากนำไปใช้ไม่ถูกวิธี
๔. การนำรูปแบบของละครเบาสบายมานำเสนอความรู้ด้านกฎหมายเป็นกลยุทธ์การนำ
เสนอที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติคน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C856810 MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: PERCEIVED USEFULNESS / TELEVISION DOCUMENTARY PROGRAM /

LEGAL CONTENT.
APIRADEE SUCONDHAMARN : THE PERCEIVED USEFULNESS OF TELEVISION DOCUMENTARY PROGRAM ON LEGAL CONTENT “ RHU KOT MAI DAI PRA YOT”
THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR.OLARN WONGBANDUE , 124 PP.
ISBN 974-635-751-4

The research aims to study the perceived usefulness of television documentary program on legal content “ Rhu Kot Mai Dai Pra Yot” and to study the role and influence of that program. Questionnaires were collected from a total 100 viewers in Bangkok. Frequency, percentage and description were tools for data analysis.

The results of the research were as follows :

1. Most respondents were female with the secondary school and vocational education level. Most of them were from the central part , married.and were in the post of company officers.
2. For television exposure behavior, most of them accidentally watched the program, while the remaining intended to see the program consecutively.
3. The television documentary program , the respondents agreed that it was useful to them, on the other hand, it might be useless if the viewers used in the wrong way.
4. The legal content program presenting through the situation comedy was an appropriate and efficient presentation strategy.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต *Orl P.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *.....*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *.....*

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาในระดับปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิตของผู้เขียน โดยเฉพาะการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จล่วงสมบูรณ์ไม่ได้เลยหากไม่ได้รับความช่วยเหลือและความกรุณาจากผู้มีพระคุณ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านคู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำมาโดยตลอด

วิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากทีมงานรายการ รู้กฎหมายได้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์รายการและมอบความรู้รวมทั้งประสบการณ์การผลิตรายการให้แก่ผู้เขียน ตลอดจนคณะกรรมการและผู้จัดการแผนกสารคดี บริษัท เบสไลน์ โปรดักชั่น จำกัด ที่มอบโอกาสในการศึกษาและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

และขอขอบคุณสำหรับกำลังใจและความห่วงใยอย่างจริงใจจากพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ และบุคคลรอบข้างทุกท่าน ที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ ผู้คอยส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนเล่าเรียนและเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ความสำเร็จในวันนี้ ส่วนเกิดจากกำลังใจและสิ่งดีๆ ที่มีพระคุณทุกท่านมอบให้ สิ่งเหล่านั้นจะอยู่ในความระลึกของผู้เขียนตลอดไป

อภิรดี สุคนธมาน

เมษายน ๒๕๔๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	

๑ . บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
๑.๓ ปัญหานำวิจัย.....	๖
๑.๔ เหตุผลของผู้วิจัยที่ต้องการศึกษา.....	๖
๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย.....	๘
๑.๖ ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๘
๑.๗ ข้อเสนอพื้นฐานของการวิจัย.....	๙
๑.๘ นิยามศัพท์.....	๙
๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๑

๒. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ทฤษฎีภาระกิจหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	๑๒
๒.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้.....	๑๕
๒.๓ แนวคิดเรื่องการศึกษาจากระบบ.....	๒๔
๒.๔ แนวคิดเรื่องรูปแบบละครโทรทัศน์แบบ Situation comedy	๒๕
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๔

๓ . วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ แหล่งข้อมูล.....	๓๕
๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๒
๓.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๖
๓.๔ การนำเสนอข้อมูล.....	๔๗

๔. ผลการวิจัย..... ๔๘

๔.๑ ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๕๓
- ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะทางประชากร.....	๕๐
- ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการรับชมรายการ.....	๕๓
- ผลการวิเคราะห์หน้าที่และผลของรายการ.....	๖๔
- การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบข้อสันนิษฐาน.....	๗๓
๔.๒ ตอนที่ ๒ ผลการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต.....	๗๘

๕ . สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๘๒
๕.๒ อภิปรายผล.....	๘๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	๙๐
๕.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	๙๒

รายการอ้างอิง.....๙๓

ภาคผนวก.....๙๖

ประวัติผู้เขียน.....๑๒๔

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	๕๐
ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	๕๑
ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๒
ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนา	๕๓
ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพครอบครัว	๕๔
ตารางที่ ๖ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	๕๕
ตารางที่ ๗ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้	๕๖
ตารางที่ ๘ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลำดับของสื่อ ที่ให้ความรู้ด้านกฎหมายที่ผู้ชมเปิดรับ	๕๗
ตารางที่ ๙ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของ รายการทางวิทยุโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ด้านกฎหมายที่ผู้ชม ชอบชม	๕๘
ตารางที่ ๑๐ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ในการเปิดรับชมรายการ รู้กฎหมายได้ประโยชน์	๕๙
ตารางที่ ๑๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการ เปิดรับรายการรู้กฎหมายได้ประโยชน์	๕๙
ตารางที่ ๑๒ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาใน การเปิดรับรายการต่อสัปดาห์	๖๐
ตารางที่ ๑๓ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลำดับสิ่งที่จำได้ ในรายการ	๖๑
ตารางที่ ๑๔ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลำดับเหตุผล ในการเปิดรับชมรายการ	๖๒
ตารางที่ ๑๕ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลำดับเนื้อหา ความรู้ด้านกฎหมายที่ผู้ชมสนใจ	๖๓
ตารางที่ ๑๖ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสามารถ ในการรวบรวมความรู้ด้านกฎหมายมานำเสนอตามที่ผู้ชมต้องการ ทราบ	๖๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๑๗ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสามารถ ในการอธิบายความรู้ด้านกฎหมายได้ครบถ้วน	๖๕
ตารางที่ ๑๘ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการสะท้อน ถึงค่านิยมหรือวัฒนธรรมไทยในรายการรู้กฎหมายได้ประโยชน์	๖๖
ตารางที่ ๑๙ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับ ความบันเทิงจากรายการ	๖๗
ตารางที่ ๒๐ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสามารถ ในการสนองต่อความสนใจของเนื้อหา	๖๘
ตารางที่ ๒๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความสามารถ ในการเรียนรู้กฎหมายจากรายการรู้กฎหมายได้ประโยชน์	๖๙
ตารางที่ ๒๒ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสามารถ ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๗๐
ตารางที่ ๒๓ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยนำ ความรู้ด้านกฎหมายที่ได้จากรายการไปใช้จริง	๗๑
ตารางที่ ๒๔ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับ ความบันเทิงที่ได้รับ	๗๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย